

Jezus de hoeksteen

Preek over 1 Petrus 2:4,5

Te lezen: Exodus 19:1-6 en 1 Petrus 2:4-10

Zuilen, 1 december 1974

God is een God van gemeenschap. In al zijn werken is God steeds gericht op het stichten van gemeenschap. Dat kunt u al lezen op de eerste bladzijden van de bijbel. God heeft de eerste mens geschapen. God slaat Adam oplettend gade, wanneer deze zijn eerste stappen door het paradijs doet.

Adam is zeker wel gelukkig. Hij wandelt in een tuin die vol is van Gods wijsheid en majesteit. De hele omgeving tintelt van vreugde. Bomen, planten en dieren: Alles straalt van blijdschap om Gods nabijheid.

Adam in het paradijs weet God heel dicht nabij. Maar een mens alléén met God heeft zijn bestemming toch nog niet bereikt.

Dat zal veel christenen als een afschuwelijke ketterij in de oren klinken. Een mens alleen met God is er nog niet! Deze uitspraak komt echter niet van mij. Ik citeer God zelf.

Wanneer God Adam in zijn eentje door het paradijs ziet lopen, zegt Hij: 'Het is niet goed dat de mens alleen zij'. En dan krijgt Adam Eva als partner.

Vanaf de eerste bladzijde van de bijbel is God in zijn werk gericht op het stichten van gemeenschap tussen mensen.

De rijkdom van Gods gaven en de volheid van zijn vreugde kan pas in gemeenschap voor honderd procent worden beleefd.

Wie de bijbel leest, moet het opvallen dat God zijn werk op aarde volbrengt in een gemeenschap van mensen.

God riep Abraham uit Ur der Chaldeeën om met hem zijn mens en wereld vernieuwend werk te beginnen. Maar niet met Abraham in zijn eentje zal God dit werk ten uitvoer brengen. Wanneer Abraham door God geroepen wordt, verwijdt zich het perspectief onmiddellijk van de enkeling Abraham naar een gemeenschap van mensen. God belooft Abraham: 'Ik zal u tot een groot volk maken'. God volbrengt zijn werk in gemeenschap.

Wij lezen uit Exodus 19 over het verbond dat God sloot op de berg Sinaï. Niet met de enkeling Mozes sloot God dit verbond. Maar met een gemeenschap van mensen, met een volk. God zegt tot de Israëlieten: 'U zult mij een koninkrijk van priesters zijn en een heilig volk'.

God doet zijn werk niet met enkelingen, maar met een gemeenschap.

Iemand zal zeggen: Maar Jezus was toch in zijn eentje knecht van God?! Als enkeling, afgesneden van elke gemeenschap van mensen, heeft Hij de schuld der mensen gedragen, en een nieuwe toekomst mogelijk gemaakt! Verlaten, zelfs van zijn beste vrienden, heeft Hij gestreden in Gethsémané, is Hij gestorven op Golgotha!

Inderdaad. In Jezus is de gemeenschap waarin God zijn werk volbrengt, verengd tot één. Maar deze verenging is niet blijvend.

Direct na zijn opstanding zoekt Jezus zijn discipelen weer op. Hij laat de discipelkring niet uiteenvallen in ontgoochelde enkelingen die elk weer teruggaan naar hun vroegere dorp en hun oude beroep.

De opgestane Heer zoekt zijn discipelen weer op. Hij herstelt de gemeenschap met hen, en houdt hen hierdoor aan elkaar verbonden.

God doet zijn werk in een gemeenschap van mensen, en geeft de rijkdom van zijn zegeningen te beleven in een gemeenschap. Dat wordt heel duidelijk met Pinksteren. Wanneer de Heilige Geest wordt uitgestort, breidt de gemeenschap van de discipelen zich op één dag uit tot een gemeenschap van drieduizend mensen.

De grenzen van de gemeenschap waarin God zijn werk volbrengt, verlopen als de lijnen van een X. Zoals de lijnen van een X eerst naar elkaar toelopen, zo verengt de gemeenschap van Gods volk zich tot de enkeling Jezus Christus. Zoals daarna de lijnen van een X weer uit elkaar gaan, zo verwijdt na Pasen en Pinksteren de gemeenschap waarin God zijn werk volbrengt, zich tot de duizenden die Hem toebehoren.

In de eerste Petrusbrief wordt tegen u en mij gezegd: 'Laat u zelf als levende stenen gebruiken voor de bouw van een geestelijk huis'. Christenen zijn stenen die pas in gemeenschap met andere stenen, hun bestemming bereiken. Christenen worden vergeleken met stenen. Je ontmoet nog al eens christenen die best een steen willen zijn. Maar dan een hele bijzondere: Een siersteen of nog liever: Een siertegel. U kent die siertegels wel: Een tegel met de afbeelding van de Nederlandse leeuw en het opschrift 'Nederland zal herrijzen', gebakken ter gelegenheid van de bevrijding. Of een geboortetegel, die u hebt laten bakken ter gelegenheid van de geboorte van uw oudste zoon.

Siertegels geef je een mooi plaatsje op de schoorsteenmantel. Of je hangt ze aan de muur. Ze moeten alle aandacht krijgen. Siertegels zijn in zichzelf volmaakt. Het zijn in zichzelf afgeronde eenheden.

Christenen zijn geen siertegels, gebakken om op een mooi plaatsje alle aandacht voor zichzelf te vragen. Christenen zijn stenen, door God gebakken en gehouwen, om ingemetseld te worden. Om in gemeenschap met elkaar een huis te vormen.

Sommige christenen lijken op stenen die weigeren uit de oven gehaald te worden. Op stenen die weigeren Gods steenhouwerij te verlaten en ingemetseld te worden.

Ik herinner mij een gesprek met iemand wiens grootste zorg het was, dat hij niet in tongen sprak. Hij wist zich door Christus gereinigd van zonde en geheiligd tot dienst van anderen. Maar hij weigerde zichzelf te laten gebruiken als een door Christus voor de bouw afgeleverde steen. Hij trok van de ene gemeente naar de andere. Hij reisde alle bijzondere samenkomsten af. Gisteren vroeg hij een gesprek aan met evangelist X, en volgende week zal hij bij dominee Y in de studeerkamer zitten. En overal waar hij verschijnt, vraagt hij aandacht voor zichzelf en voor zijn problemen. Een steen die weigert om zich uit de oven te laten halen en ingemetseld te worden.

Kinderen van God zijn stenen door God gebakken tot de bouw van een geestelijk huis. Een christen bereikt niet in zijn eentje de bestemming van zijn bestaan. Kinderen van

God die hun hele leven weigeren zich in een gemeente te laten invoegen, blijven hun hele leven zwerfstenen. Een zwerfsteen heeft iets triests: Hij heeft nooit zijn plaats gevonden. Hij heeft nooit de bestemming gekregen waartoe hij gebakken is.

Wat ik u nu ga zeggen klinkt gewaagd. Maar op grond van 1 Petrus 2 moet het er uit: Bij de prediking van het evangelie van Jezus Christus hoort ook de prediking van de gemeente!

De gemeenschap van de gemeente is geen noodzakelijke bijkomstigheid. Een uitwendig hulpmiddel voor het geloof van de enkeling.

De gemeenschap van de gemeente is fundamenteel. In deze gemeenschap bereikt een kind van God de bestemming van zijn bestaan.

‘Laat u zelf als levende stenen gebruiken voor de bouw van een geestelijk huis’.

Het geloof in Jezus Christus is wezenlijk sociaal. Het geloof is gemeenschapsvormend, omdat Christus zelf gemeenschapsvormend is.

In ons tekstgedeelte wordt Christus zelf een levende steen genoemd. Een steen die nader wordt omschreven als een hoeksteen. Ik heb gelezen, dat een hoeksteen in de bouw van tweeduizend jaar geleden op twee plaatsen aangetroffen kon worden.

Een hoeksteen kon je vinden in de fundamenteën van een huis. Op de plek waar twee muren elkaar ontmoeten en gedragen moeten worden.

Een hoeksteen vraagt om andere stenen! Zo vraagt de hoeksteen Jezus Christus om mensen die zich op Hem willen laten invoegen tot een gemeenschap die Hij draagt.

Een hoeksteen kon je in gebouwen uit de wereld waarin de eerste Petrusbrief is geschreven, ook aantreffen boven een deur of raam. Op de plaats waar de muur zich sluit boven de uitgespaarde ruimte. Een hoeksteen is ook de sluitsteen die een bouwwerk bijeenhoudt.

Christus als hoeksteen houdt het bouwwerk van de gemeente bijeen. Dat Christus in zijn werk wordt beschreven als een hoeksteen, maakt duidelijk dat Christus’ werk is aangelegd op het vormen van een gemeenschap.

We kunnen niet concreet genoeg denken over Christus als hoeksteen en de gemeente als bouwwerk. Een huis bestaat uit stenen die op zichtbare en tastbare wijze aan elkaar verbonden zijn.

Er zijn mensen die altijd spreken over de onzichtbare gemeente van Jezus Christus. Wanneer je hen vraagt: ‘Van welke gemeente bent u lid?’, beginnen ze te glimlachen. ‘Van de onzichtbare gemeente, die bij Christus’ komst zichtbaar zal worden!’

Ik ontken niet, dat de gemeente van Jezus Christus pas bij zijn komst in volle heerlijkheid en in haar wereldomspannende grootte zichtbaar zal worden.

Maar ik ontken wel, dat de gemeente van Christus in onze tijd wezenlijk onzichtbaar is. Een onzichtbare gemeente laat zich niet rijmen met de concreetheid waarover in 1 Petrus 2 over de gemeente gesproken wordt.

Christus een hoeksteen. Christenen stenen die samengevoegd zijn tot een huis.

Kunt u zich iets voorstellen dat zichtbaarder en tastbaarder is dan een steen?

Kunt u zich een verbinding voorstellen die zichtbaarder en tastbaarder is dan de verbinding tussen stenen in een muur?

De gemeente van Jezus Christus is zichtbaar.
Zo zichtbaar als de buurman of buurvrouw naast u in de kapel.
De gemeente van Jezus Christus is tastbaar.
Zo tastbaar als de handdruk tussen twee gemeenteleden.

Amen.